

Dies de càbiles

La paraula càbila ens porta a la memòria les sumptuoses tendes dels beduïns. Sota aquest mot hi ha les reunions, estrictament masculines, que se celebren a les marjals de Sueca en acabar-se les tirades oficials: una setmana de cacera, de bon menjar i, sobretot, d'amistat i d'harmonia.

Encara que la tradició cinegètica de la Ribera Baixa es remunta als temps del rei Jaume I, la documentació més antiga que coneixem data del segle XVIII, quan les autoritats de la vila regulen per primera vegada la forma en què s'han de dur a terme les tirades d'aus aquàtiques que travessen el terme en el seu camí cap a indrets més càlids. Amb reformes més o menys importants, que han anat adaptant els vells costums a les circumstàncies de cada moment, aquesta reglamentació ha perdurat fins als nostres dies i constitueix un exemple de gestió perquè la reinversió constant dels beneficis permet tant la tutela i la conservació de les aus com la millora de les infraestructures i dels serveis.

Enguany s'han celebrat vuit tirades oficials, sempre la matinada del dissabte, per les quals un grup de caçadors ha arribat a pagar dos milions i mig de pessetes —concretament per la replaçà número quinze, situada en la partida del Matoll—, sense comptar les altres despeses que origina el manteniment del vedat i la pràctica d'aquest esport emocionant i sacrificat, però cada dia més car.

Ara, acabades les tirades reglamentàries, amb uns resultats no massa satisfactoris per als caçadors, l'aigua que inunda els camps d'arròs des del mes de novembre es mantindrà encara durant un parell de setmanes, mentre els tractors fanguen i preparen la terra per a una nova collita que tots esperen millor que la

d'enguany, una de les més lamentables que recorda la història, després d'aquella immensa fallada de l'any onze.

Segons la tradició, antigament els llauradors aprofitaven aquestes setmanes per a transportar terra en les seues barques i anar guanyant espai a l'Albufera; Blasco Ibáñez ho ha explicat detalladament en alguna de les seues novel·les. Ara ja no es practica l'aterrament —o almenys, els mitjans de transport ja no són els albuferencs—, però l'aigua permetrà la continuació d'un antic costum local: les càbiles, conegudes fa anys com la cacera dels pobres, perquè estaven reservades als caçadors suecans que no tenien prou diners per a participar en les subhastes i, per tant, havien de conformar-se amb els pardals que deixaven els caçadors rics, després de les primeres tirades.

Els cabilenys més vells asseguren que ara ja no hi ha motius per a parlar de la cacera dels pobres, perquè tots els que participen en les càbiles treballen, guanyen bons jornals i tenen les casetes plenes de menjar i de begudes. Abans, quan les rates encara eren comestibles i les anguiles pul·lulaven per les sèquies dels termes, els caçadors es conformaven amb un plat d'arròs *caldós* i havien de caçar si volien menjar carn. Els més joves, naturalment, no comparteixen aquesta opinió perquè el preu d'una càbila està molt lluny del d'una replaçà oficial i perquè, si és cert que no

passen fam ni set, i que la major part d'ells gaudeixen de vuit dies de vacances que reservaren en el seu moment, també és veritat que s'han d'enfrontar amb uns altres problemes: la persecució acamissada dels forestals i de la guàrdia civil rural, l'escassetat de pardals i, sobretot, les protestes no sempre justificades dels ecologistes, unes crítiques que preocupen els caçadors i que els dolent profundament.

INTENTAR COBRAR UNA PEÇA

Durant vuit dies, de dissabte a diumenge, i amb el permís dels amos del camp, una quadrilla de caçadors es reuneix en qualsevol caseta de la marjal per intentar cobrar alguna peça, si tenen la sort de trobar-ne; perquè fa anys que resulta molt difícil treure'n profit d'una càbila, a pesar dels sacrificis, dels riscos i del treball infatigable d'homes i gossos. Les tirades anteriors han fet fugir els pardals, cada any més escassos, i a més, algunes espècies ja han continuat el seu viatge o han iniciat la tornada als seus llocs d'origen.

I aquestes dificultats naturals es veuen encara incrementades per un horari molt restringit que només els permet caçar una hora abans de pondre's el sol i una hora abans d'eixir. Els forestals i la guàrdia civil vigilen l'estricta acompliment de la normativa i actuen rigorosament contra els infractors, a pesar de les protestes dels caçadors que

asseguren que, en els vedats gestionats per l'ICONA, està permès caçar durant tota la nit, mentre que l'horari d'aquest vedat municipal és molt més restringit perquè no reporta cap benefici a l'esmentada institució, dedicada teòricament a la protecció de la natura.

Però, víctimes d'una passió que ni volen ni poden controlar, els caçadors suecans esperen el moment més oportú per recórrer la marjal lluitant contra el fang i contra la pluja, entre la boira freda de les hores nocturnes, amb l'esperança de poder sorprendre la imatge fugaç d'un coll-verd que alça el vol o d'un boix que es dispara cap al cel com una sageta alada. En aquell instant irrepètible, només de la seua perícia i dels seus nervis atemperats dependrà l'èxit o el fracàs de tantes hores d'espera. Si aconseguen abatre la peça, la veurà lluitar mentre li queden forces, perseguida pels gossos que *treballen* amb l'aigua al coll, fins que el pardal es rendeix o pot escapar, com passa sovint. Si falla, sempre li quedarà el consol i el goig d'haver assistit a un dels espectacles naturals més impressionants que es poden contemplar: el vol geomètric i perfecte d'un ànec, reflectit per les aigües encalmades del vedat, mentre el sol comença a tintar de porpra la plana inacabable.

Normalment, els homes tornen de buit i amb els gossos nerviosos, després d'haver esgotat el temps de què disposaven. Dormen unes hores entre els roncs dels seus companys i s'afanyen a eixir,

La cuina cabilenya es forta i abundoa perquè l'esforç continuat exigeix una alimentació en consonància amb la pèrdua de calories.

encara en plena nit, per intentar-ho una altra vegada. Amb molta sort, entre catorze o quinze homes poden matar quatre o cinc ànecs en una jornada que considerarien molt satisfactòria. Però la paciència i la perícia acaben per donar els seus fruits i, a poc a poc, augmenta la col·lecció de peces mortes, que els caçadors mostren amb orgull, però també amb temor, per si algú es pensa que els han mort tots en un dia.

De totes maneres, quan la cacera falla, sempre queda el consol d'una conversa amistosa, d'una partida de truc o d'un bon dinar. Perquè quan no poden disparar les seues escopetes, els caçadors prenen posicions al voltant de la llar i recorden velles aventures d'homes excepcionals, fan festes, mengen bé, beuen, canten, passen llargues hores en harmonia i tracten d'oblidar,

ni que siga durant vuit dies, la crua realitat.

L'all-i-pebre, la paella amb ànec, i sobretot, l'espardenyada amb anguila del terreny i pardals morts per ells mateixos, són els plats bàsics de la cuina cabilenya, forta i abundosa perquè les llargues caminades i l'esforç continuat exigeixen una alimentació d'acord amb la pèrdua de calories. Es tracta d'una cuina eminentment masculina, amb vertaders especialistes que aconseguen el miracle de deixar l'ànec al seu punt —ni massa cuit, ni massa dur— mentre les anguiles conserven la consistència necessària i melosa que les converteix en un mos incomparable.

Naturalment, com totes les activitats humanes que produeixen una certa satisfacció, també les càbiles han originat històries i llegendes escabroses, amb marits

descoberts per mullers desconfiades, amb senyorettes de dubtosa reputació que han hagut de fugir més que de pressa o amb maris innocents i confiats que han tornat a casa abans de l'hora prevista. Tots els cabilenys, per pudor i perquè ningú no està disposat a esbombar les seues vegonyes, negaran rotundament aquestes anècdotes, a pesar que la tradició local recorda jocs tan obscens com la *llançolada*, consistent en una dona —o en un home, que hi ha gustos per a tot— que evoluciona oralment o manualment sota un llençol que mantenen tesat, a l'alçada de la cintura, els altres participants en el joc. Qui demostre la més mínima alteració muscular en la cara haurà de pagar una quantitat prèviament estipulada i, després, tots celebraran junts una festa, sufragada pels més sensibles o pels qui, potser

involuntàriament, han exercit una atracció irresistible sobre la persona que *pagava*.

Ningú no s'hauria d'escandalitzar pel record d'aquests costums que van extingint-se a poc a poc, com a conseqüència de la llibertat sexual i d'una permissivitat que tendeix a convertir en quotidià allò que, no fa tants anys, era absolutament extraordinari.

Al cap i a la fi, tots els plaers del cos, des de l'amistat fins a la comunió amb la natura, o des del bon menjar fins al sexe, passant per l'emoció d'un tret després d'una llarga espera o per la fugaç imatge d'un pardal que alça el vol, semblen reunir-se al voltant de la càbila, una festa íntima i pagana a la qual els caçadors succans no estan disposats a renunciar, de moment.

Josep Franco